

Mededeling van het college aan de gemeenteraad (2016-21)

Onderwerp: Invulling bestuursopdracht culturele instellingen
Portefeuillehouder: Wethouder Sluiter
Datum: 1 maart 2016

Aanleiding voor de mededeling

Met een motie bij de Voorjaarsnota 2015 hebt u de bestuurlijke lijn voor het culturele veld uitgezet. Drie culturele instellingen (Schouwburg Amphion, Gruitpoort en Muziekschool Oost-Gelderland) hebben die handschoen opgepakt en op basis van een bestuursopdracht met begeleiding van Bureau Berenschot een onderzoek uitgevoerd. De eerste resultaten zijn gepresenteerd in een informatieve raad van 19 november 2015.

Kern van de boodschap

Wij hebben nu de verbinding gelegd tussen de inhoudelijke opdracht (bestuursopdracht) en de financiële taakstelling. De besluitvorming tot nog toe ziet er als volgt uit.

1. Kerntakendiscussie

Met een motie maakt u een aanscherping op de keuze voor scenario 3 bij het thema Cultuur tijdens de behandeling van de voorstel *Kerntakendiscussie* op 19 maart 2015.

2. Voorjaarsnota

De uitwerking hiervan in de *Voorjaarsnota* leidt op 28 mei 2015 tot uw besluit middels een motie en een amendement met voor het thema Cultuur vijf punten.

3. Bestuursopdracht

Op 7 juli 2015 besluit ons college tot de formulering van een bestuursopdracht aan drie van de vier instellingen. De drie culturele instellingen nemen voorafgaand aan de raadsvergadering over de Voorjaarsnota per mail het initiatief. Het amendement sluit daarop aan, vraagt om een gedegen onderzoek en met de stand van zaken bij de begroting 2016 terug te komen. Om uw wensen én de inzet van de instellingen te kunnen honoreren, hebben wij de bestuursopdracht in drie fasen opgedeeld. In de brief aan de drie instellingen is dit als volgt geformuleerd:

“In fase I staan cultureel ondernemerschap en de culturele basisinfrastructuur centraal.

- De producten die de gemeente via de huidige systematiek van budgetovereenkomsten afneemt, zullen in een ander financieel kader hun beslag vinden. *Outputfinanciering* zal de huidige budgetovereenkomsten gaan vervangen.
- Daarbij wordt de verhouding tussen verleende subsidies en de eigen inkomsten van de drie instellingen voortaan als één totaal beschouwd. Het is de bedoeling dat in de komende vier jaar dankzij het cultureel ondernemerschap geleidelijk aan een substantieel andere verhouding ontstaat tussen het totaal aan subsidies en de eigen inkomsten. Zo komt er enerzijds ruimte voor afname van producten uit het *pluspakket* (zie hieronder) en kan er anderzijds bespaard worden op gemeentelijke bijdragen. Mede door te leren van elkaars ervaringen en die te integreren in ieders werkwijze binnen het cultuurcluster wordt in een bestek van vier jaar een lager subsidieplafond in zijn totaliteit bereikt. Voor instellingen en gemeente ontstaat een win/win-situatie.

Mededeling van het college aan de gemeenteraad (2016-21)

- Om de regionale functie van de Doetinchemse *culturele basisinfrastructuur* te kunnen waarborgen en daarmee sterk te staan in de regio wordt een *basispakket* aan producten gedefinieerd. Het basispakket bestaat uit: 1) schouwburg Amphion, 2) cultuureducatie binnenschools t/m 14 jaar, 3) filmhuis en 4) een broedplaats voor culturele ontwikkelingen.
- In een *pluspakket* is er ruimte voor o.a. cursussen, projecten, cultuureducatie buitenschools en een werkplaats muziek.
- Het basispakket vormt de kern van de culturele infrastructuur. Door in de komende vier jaren een verschuiving aan te brengen in de verhouding subsidie/eigen inkomsten (lees: verdienmogelijkheden te optimaliseren) kunnen de drie instellingen ruimte creëren voor onderdelen van het pluspakket.
- Als resultaat van de eerste fase verwachten wij minimaal vier *samenwerkingsvarianten* met op neutrale wijze geschetste voor- en nadelen van elke variant. Hierbij moeten ook de financiële effecten en transitiekosten in beeld worden gebracht, zowel wat betreft het activiteitenaanbod als wat betreft het gebruik van de accommodaties.
- Eind september 2015 moeten de varianten in een informatieve raad worden gepresenteerd op zodanige wijze dat een zinvolle beoordeling (en afweging) van de varianten mogelijk is.”

4. Programmabegroting

Op 5 november 2015 is door u de *Programmabegroting 2016* vastgesteld. In programma 4 (Cultuur en cultuurhistorie) staan twee opdrachten geformuleerd:

1. een onderzoek naar de samenwerking van de drie culturele instellingen;
 2. versterking van de regionale samenwerking tussen de vier Achterhoekse bibliotheken.
- In paragraaf 4.1 van de *Programmabegroting* is voor de combinatie van beide opdrachten een structurele bezuiniging van in totaal € 300.000,- in 2018 en € 300.000,- in 2019 opgevoerd.

Informatieve raad

Op basis van de bestuursopdracht werken Amphion, Gruitpoort en Muziekschool samen met Bureau Berenschot aan de presentatie van de onderzoeksresultaten uit fase I. Hun presentatie op 19 november 2015 in de informatieve raad komt tot deze tussenbalans:

1. de intentie te komen tot één Cultuurbedrijf Oost-Gelderland met een regionale taakopvatting;
2. vier functies (presentatie, educatie, productie en participatie) die tezamen het productenpalet van de nieuwe organisatie vormen;
3. productfinanciering van de basisactiviteiten op basis van het IGLO-model waarbij vanuit de bestuursopdracht het basispakket is benoemd en vanuit een pluspakket aanvullende activiteiten kunnen worden afgenomen.

Financiën

Voor de gemeenteraad is het financieel kader per 5 november 2015 een gegeven en ligt de vraag voor hoe de inspanningen van de vier instellingen matchen met de bezuinigingsopdracht. Het totale financiële kader bestaat voor de vier instellingen uit een ombuiging van € 600.000,- in 2019.

Mededeling van het college aan de gemeenteraad (2016-21)

Vanuit benchmarks, het coalitieprogramma, de kerntakendiscussie (scenario 3) en de keuzes die zijn gemaakt in Voorjaarsnota 2015 en Begroting 2016 is het financiële kader nader gespecificeerd.

De één geformuleerd middels een aanscherping van de bestuursopdracht aan de drie culturele instellingen. De ander in de opdracht tot intensieve regionale samenwerking van de Achterhoekse bibliotheken.

Amphion, Gruitpoort, Muziekschool

Voor de drie culturele instellingen is een financiële taakstelling van € 450.000,- per 2019 is de **exploitatie** het uitgangspunt. Zonder de bedrijfsvoering per 2018 in te vullen, kan ook langs de lijn van de bestuursopdracht de subsidieverstrekking worden opgebouwd.

Dat betekent dat binnen het **basispakket** voor de drie instellingen het zwaartepunt op de cultuureducatie t/m 14 jaar komt te liggen. Per 2018 betekent het dat de gemeente deze brede binnenschoolse cultuureducatie (inclusief de muziekeducatie op basisscholen) subsidieert met € 350.000,- en de buitenschoolse leskosten in muziek- en kunstonderwijs t/m 14 jaar subsidieert met € 150.000,- (cultuurparticipatie). Tevens vindt een bijdrage plaats van € 50.000,- in het harmonie- en fanfareonderwijs. Voor cultuureducatie is zodoende € 550.000,- beschikbaar.

Daarnaast subsidieert de gemeente conform het basispakket de activiteiten van het filmhuis en culturele broedplaats met € 250.000,- en het jongerencentrum met € 250.000,- (onder voorbehoud van evaluatie). Amphion kent een budgetovereenkomst van € 750.000,-.

Opgeteld kent het basispakket een totaal aan subsidies voor activiteiten van € 1.800.000,- per 2019.

De kosten van het door de instelling i.c. het cultuurbedrijf aan te bieden **pluspakket** (coördinatie en facilitatie) zijn hierin niet meegenomen. Deze vormen voornamelijk een PM-post waarin ruimte is voor cursussen, projecten, volwasseneneducatie, ouderenparticipatie, amateurkunst, events en debatten. Afhankelijk van het aanbod en hetgeen de gemeente afneemt, kan het aanvullende subsidiebedrag worden bepaald.

De **huisvesting** is volgend op de activiteiten die worden ontwikkeld. De panden maken onderdeel uit van een separaat huisvestingsplan dat de instellingen opstellen in aanloop naar de beoogde start per 1-1-2018.

Conclusie: Amphion en Gruitpoort kunnen in gezamenlijkheid met Muziekschool naast cultuureducatie ook de andere drie functies (presentatie, productie en participatie) aanbieden in een nieuwe organisatie. Dit biedt tevens synergievoordelen (front- en backoffice en overige indirecte kosten) waardoor het uit te keren subsidiebedrag minimaal € 450.000,- lager kan komen te liggen dan voor de drie instellingen afzonderlijk. In het businessplan dient dit verder te worden uitgewerkt.

Door intensieve lokale samenwerking in Doetinchem wordt een basis gelegd die het de instellingen mogelijk maakt tot nadere regionale afspraken te komen. Versterking van de regionale culturele infrastructuur is op die basis een parallel spoor.

Consequenties voor de huisvestingslasten worden separaat ingeboekt en komen niet ten voordele of ten nadele van de exploitatiesubsidie.

Mededeling van het college aan de gemeenteraad (2016-21)

Hieronder de situatie per 2015 en de beoogde per 2018.

<i>Situatie per 2015</i>			
	Exploitatiesubsidie voor activiteiten	Huisvesting ex energielasten	<i>Toelichting op huisvesting</i>
Amphion	766.081,-	1.045.400,-	Per raadsbesluit op gD-begroting: investeringsbijdrage
Gruitpoort Jongerencentrum	404.791,- 250.000,-	132.000,-	Als huur van het pand aan subsidie toegevoegd
Muziekschool	955.930,-	12.000,- 118.000,-	Huur van panden derden Kosten Bizetlaan via POGG
<i>totaal</i>	€ 2.376.802,-	€ 1.307.400,-	

<i>Cultuurbedrijf per 2018</i>		
Subsidie basispakket	Huisvesting huidige locaties inclusief huurharmonisatie voor Bizetlaan	Pluspakket
€ 1.800.000,-	€ 1.347.400,-	PM

De PM-post is een bedrag dat resteert voor het pluspakket. Door de opbouw van het basispakket (€ 1.800.000,-) en de inzet van de bezuinigingstaakstelling (€ 450.000,-) resteert er op basis van de uitgangssituatie 2015 een bedrag van € 126.802 (2.376.802 - 1.800.000 - 450.000),- voor de invulling van het pluspakket in 2018.

Bibliotheekwerk

De functies van een bibliotheek verschuiven van het cultureel naar het sociaal domein. Het blijven bieden van een moderne agora van kennis en informatie aan haar inwoners zal dan ook hoe langer hoe meer vanuit het sociaal domein gefinancierd dienen te worden. Begin 2016 is het regionaal bestuurlijk overleg inzake de samenwerking tussen de vijf bibliotheekorganisaties moeizaam gestart. Lokaal staat de voortgang van een ontschotte financiering van het bibliotheekwerk vanuit het sociaal domein (zorg, Wmo, jeugd, arbeidskansen, onderwijs, participatie, ontmoeting) nog in de kinderschoenen. Rond beide trajecten hangen nog veel onzekerheden.

In 2016 ontvangt de bibliotheek West-Achterhoek voor haar Doetinchemse werkzaamheden een subsidie van € 1.156.05,- vanuit het budget voor cultuur. Deze subsidie is inclusief de structurele korting van € 140.000,- per 2016, voortkomend uit uw besluit op de herberekening van de backofficekosten. Tevens is 2016 het jaar waarin de laatste tranche van € 50.000,- van de bezuiniging op de vestiging in Wehl is genomen. Per 2017 komt de vestiging Wehl niet meer in de begroting van de bibliotheek West-Achterhoek voor en zal het pand zijn afgestoten.

Mededeling van het college aan de gemeenteraad (2016-21)

Uiteindelijk dient een nieuwe regionale budgetovereenkomst afgesloten te worden. De bibliotheken zien onder invloed van de nieuwe bibliotheekwet hun maatschappelijke opdracht in het sociaal domein geformuleerd. Vanuit het culturele domein (informatie, mediawijsheid, lezen, literatuur) is er dan nog slechts sprake van een voorwaardenscheppende functie.

De functies binnen beide domeinen dienen zich verder uit te kristalliseren maar in de periode 2018-2019 is een eerste taakstelling van € 150.000,- vanuit het budget voor cultuur een realistische.

Besluit

Ons besluit is binnen de bestuursopdracht voor de vier culturele instellingen het financiële kader nader in te vullen:

- a. Amphion, Gruitpoort en Muziekschool bezuinigen samen in 2018 € 225.000,- en in 2019 € 225.000,- structureel op hun activiteiten;
- b. Bibliotheek West-Achterhoek bezuinigt in 2018 € 75.000,- en in 2019 € 75.000,- structureel op haar culturele activiteiten;
- c. bezuinigingen op de huisvestinglasten worden separaat ingeboekt en komen niet ten voordele of ten nadele van de exploitatiesubsidie.

Verdere toelichting

De culturele instellingen zijn geïnformeerd en gaan op basis van deze nadere invulling aan de slag met hun businesscase. Deze businesscase wordt volgens de planning in oktober 2016 aan u voorgelegd.